

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

LANDEPOLITIKPAPIR FOR UGANDA 2018-2022

INDHOLD

1. VISION OG STRATEGISKE MÅLSÆTNINGER	4
2. METODE, INSTRUMENTER OG PARTNERSKABER	6
3. STRATEGISKE MÅLSÆTNINGER	8
3.1. Bidrage til fattigdomsbekæmpelse gennem inklusiv og bæredygtig økonomisk udvikling	8
3.2. Fremme af demokrati, god regeringsførelse og menneskerettigheder	9
3.3. Understøtte Ugandas stabiliserende rolle i regionen	10
4. RISIKOSTYRING, RESULTATER OG MONITORERING	12
5. ANNEKSER	14
5.1. Anneks 1: Kort over Uganda	14
5.2. Anneks 2: Nøgletal for Uganda	15
5.3. Anneks 3: Danmarks hidtidige udviklingssamarbejde med Uganda	16

1. VISION OG STRATEGISKE MÅLSÆTNINGER

Med sin placering mellem Afrikas Horn og De Store Søer og som mangeårig modtager af flygtninge i hundredetusindvis spiller Uganda en central rolle for stabilitet og udvikling i Østafrika, herunder som nærområde for mennesker på flugt.

Som dansk prioritetsland hører Uganda til gruppen af fattige og stabile lande, der kan udvikle sig til robuste vækstøkonomier, men hvor der samtidigt er risiko for øget skrøbelighed. Uganda har de seneste 30 år oplevet en relativt høj grad af politisk, økonomisk og social stabilitet. Færre lever i fattigdom, og der er sket væsentlige fremskridt inden for bl.a. uddannelse, hiv/aids og drikkevand.

Men Uganda står fortsat over for afgørende udfordringer: Høj befolkningstilvækst, som udvander den økonomiske vækst, regional ustabilitet, som medfører massive flygtningestrømme, samt lav produktivitet, omfattende korrupsion og høj og voksende ulighed. I Norduganda er der gået et årti siden afslutningen af den blodige borgerkrig drevet af *Lord's Resistance Army*, men regionen er fortsat præget af større fattigdom og skrøbelighed end resten af landet. Presset på Norduganda øges af, at regionen huser størstedelen af de næsten en million flygtninge, der opholder sig i Uganda. Det nuværende regeringsparti har domineret den politiske og økonomiske udvikling siden 1986, og Uganda har endnu ikke oplevet et fredeligt magtskifte. Så trods fremskridt er inklusiv vækst, demokrati, menneskerettigheder og god regeringsførelse ikke tilstrækkeligt rodfæstet, hvilket giver risiko for ustabilitet.

Danmark har en klar interesse i, at Uganda fastholder og bygger videre på de opnåede fremskridt, således at den ugandiske regerings mål om at opnå status som mellemindkomstland indfries. Mere specifikt er det i Danmarks interesse at bidrage til at understøtte og styrke Ugandas rolle i forhold til stabilitet og sikkerhed i en skrøbelig region, herunder som nærområde for flygtninge, samt at bidrage til udvikling og frihed gennem bæredygtig, inklusiv vækst og fremme af demokrati, menneskerettigheder og ligestilling. Det er endvidere i dansk interesse at fastholde en dialog med den ugandiske regering om forpligtelsen til at tage afviste, ugandiske asylansøgere tilbage. Ugandas potentiale som handels- og investeringspartner er ligeledes i dansk interesse.

Med de prioriterede FN-verdensmål for bæredygtig udvikling som platform (se boks 1) baserer det danske engagement i Uganda sig på Danmarks overordnede udviklingspolitiske vision om en mere sikker, fri, velstående og retfærdig verden, hvor hvert enkelt menneskes potentiale for selvforsørgelse realiseres.

Det er i Danmarks interesse at bidrage til at understøtte og styrke Ugandas rolle i forhold til stabilitet og sikkerhed i en skrøbelig region.

Visionen for Danmarks partnerskab med Uganda er:

at bidrage til den fortsatte udvikling af et stabilt og demokratisk Uganda, der gennem inklusiv og bæredygtig vækst forbedrer fremtidsudsigterne for befolkningen og har kurs mod status som mellemindkomstland, og som spiller en stabiliserende rolle i regionen.

Danmark vil i perioden 2018-2022 arbejde for at fremme denne vision med tre strategiske målsætninger, hvor Uganda og Danmark har klare sammenfaldende interesser og mål:

1. Bidrage til fattigdomsbekæmpelse gennem inklusiv og bæredygtig økonomisk udvikling.
2. Fremme af demokrati, god regeringsførelse og menneskerettigheder.
3. Understøtte Ugandas stabiliserende rolle i regionen

Ligestilling vil også fremover være en væsentlig dansk prioritet i Uganda. Desuden vil Danmark prioritere indsatser til fordel for unge, givet at næsten halvdelen af Ugandas befolkning er mellem 10 og 30 år. Danmark vil fortsat anvende en menneskerettighedsbaseret tilgang til udvikling i Uganda.

Danmark vil prioritere indsatser til fordel for unge, givet at næsten halvdelen af Ugandas befolkning er mellem 10 og 30 år.

BOKS 1: PRIORITERING AF FN'S VERDENSMÅL FOR BÆREDYGTIG UDVIKLING

Som led i en geografisk differentieret udviklingspolitik prioriterer Danmark de verdensmål, hvor vi bedst kan bidrage til at fremme potentialet for et fattigt og stabilt land som Uganda. Indsatsen vil primært fokusere på mål 1 om afskaffelse af fattigdom, mål 5 om ligestilling mellem kønnene og styrkede rettigheder for piger og kvinder, mål 8 om fremme af bæredygtig vækst og anstændigt arbejde, mål 10 om reduktion af ulighed og mål 16 om fred, retfærdighed og stærke institutioner. Mål 3 om sundhed og trivsel vil blive støttet gennem den multilaterale danske bistand – især via den danske støtte til UNFPA, WHO, UNICEF og Verdensbanken – snarere end som selvstændig prioritet i det danske bilaterale landeprogram. Mål 17 om partnerskaber vil være en tværgående prioritet for Danmarks engagement i Uganda.

2. METODE, INSTRUMENTER OG PARTNERSKABER

De strategiske målsætninger er valgt på baggrund af danske udenrigs-, sikkerheds- og udviklingspolitiske interesser og Ugandas egne udviklingspolitiske prioriteter. De er baseret på analyser af de væsentligste socioøkonomiske udfordringer og de risici, Uganda står overfor, og tager højde for Ugandas udviklingspolitiske prioriteter, som beskrevet i strategien *Uganda Vision 2040* samt i *National Development Plan 2015-2020*, hvori FN's verdensmål er integreret. Erfaringerne fra det hidtidige danske engagement i Uganda, herunder hvor og hvordan Danmark bedst kan bidrage og spille en rolle som katalysator, har været centrale. Danmarks hidtidige udviklingssamarbejde med Uganda er nærmere beskrevet i annek 3.

De tre strategiske målsætninger komplementerer hinanden og er indbyrdes afhængige. Bekæmpelse af fattigdom gennem inklusiv og bæredygtig vækst, der øger beskæftigelsen i den private sektor, er afgørende for økonomisk og social robusthed. Et velfungerende demokrati baseret på god regeringsførelse og respekt for menneskerettighederne er centralt for, at der findes fredelige løsninger på samfundsmæssige konflikter – og dermed for politisk inklusion og stabilitet. Ud over at være selvstændige mål er disse tilsammen grundlaget for langvarig stabilitet og for, at Uganda kan spille en konstruktiv og stabiliserende rolle i regionen.

Den danske indsats vil være baseret på forskellige instrumenter, som omfatter udviklingssamarbejde, politisk dialog, erhvervmæssigt samarbejde, humanitær bistand og partnerskaber. Det danske landeprogram for Uganda for 2018-2022 vil danne grundlag for Danmarks engagement, og vil blive komplementeret af andre initiativer og engagementer. Udviklingsmidlerne vil i højere grad end tidligere støtte den positive forandringskraft, som civilsamfundet og den private sektor kan udgøre. Danmark vil dog også fremover understøtte udvalgte statslige institutioner, som spiller en væsentlig rolle for god regeringsførelse.

Succesfuld fremme af de tre strategiske målsætninger forudsætter gensidigt forpligtende og innovative partnerskaber, både i form af samarbejde mellem ugandiske og danske myndigheder og samarbejde med civilsamfundsorganisationer, arbejdsmarkedsorganisationer, forskningsinstitutioner, den private sektor, multilaterale organisationer og andre udviklingspartnere.

Det danske engagement sigter mod samtænkning af de forskellige instrumenter, så de gensidigt forstærker hinanden og skaber de bedst mulige resultater. Det gælder også i forhold til at skabe tæt sammenhæng mellem humanitære og udviklingsorienterede indsatser. Det er et område, hvor Uganda har gjort sig internationalt bemærket med sin meget liberale politik for modtagelse og

Bekæmpelse af fattigdom gennem inklusiv og bæredygtig vækst, der øger beskæftigelsen i den private sektor, er afgørende for økonomisk og social robusthed.

Danmark vil støtte Uganda i fortsat at spille en positiv rolle som nærområde for flygtninge.

integration af flygtninge. Inklusiv og bæredygtig økonomisk udvikling for både flygtninge og de lokalsamfund, som huser dem, kan bidrage til at sikre regional håndtering af flygtningestrømmene samt forebygge irregulær migration og sekundære flygtningestrømme. Danmark vil støtte Uganda i fortsat at spille en positiv rolle som nærområde for flygtninge. I den politiske dialog med den ugandiske regering vil Danmark have klare forventninger til og stille krav om fortsat samarbejde om tilbagetagelse af afviste ugandiske asylansøgere. Danmark vil i denne sammenhæng være klar til at lægge pres på den ugandiske regering, både bilateralt og gennem EU.

Danmark vil prioritere samarbejdet med EU, FN, Verdensbanken og andre multilaterale institutioner, herunder i arbejdet for mere synergi, bedre sammenhæng og en mere effektiv arbejdsdeling. Danmark vil arbejde for fortsat koordination mellem udviklingspartnere på nationalt niveau og bygge videre på egne initiativer, som andre siden har engageret sig i. Et tæt samarbejde med andre udviklingspartnere er væsentligt for at sikre stadigt stærkere forebyggelse og bekæmpelse af misbrug af udviklingsmidler. Muligheden for at skabe større sammenhæng med de multilaterale organisationers engagement i Uganda gennem en kombination af danske kernebidrag og tematisk/regional øremærkning vil blive undersøgt, herunder i forhold til at støtte Ugandas rolle som nærområde for flygtninge.

Det mere end 30 år lange dansk-ugandiske partnerskab har givet Danmark et godt omdømme som en troværdig udviklingspartner. Det gælder ikke kun blandt regeringsinstitutioner, civilsamfundet og den private sektor, men også bredt i den ugandiske befolkning. Det er vigtigt at fastholde denne positive opfattelse af Danmark som grundlag for et konstruktivt samarbejde. Dette kan ske på grundlag af Danmarks statslige udviklingssamarbejde, og mindst lige så vigtigt gennem et fortsat stærkt og vidt forgrenet folkeligt dansk engagement i Uganda gennem civilsamfundsorganisationer, universiteter og den private sektor.

3. STRATEGISKE MÅLSÆTNINGER

3.1. BIDRAGE TIL FATTIGDOMSBEKÆMPELSE Gennem INKLUSIV OG BÆREDYGTIG ØKONOMISK UDVIKLING

Fra 1993 til 2013 er andelen af den ugandiske befolkning, som lever under Verdensbankens fattigdomsgrænse, blevet halveret. Men der er stadig store udfordringer, og en tredjedel af uganderne lever fortsat i fattigdom. Det gælder især i den nordlige del af landet, hvor manglen på beskæftigelsesmuligheder til de stadigt større ungdomsårgange er markant. Samtidigt er fremskridtene skrøbelige, da de især for de fattigste skyldes gunstige priser og vejrforhold snarere end øget produktivitet. To ud af tre, som bliver løftet over fattigdomsgrænsen, falder således tilbage i fattigdom, og fødevarer sikkerhed er en tilbagevendende udfordring. Landbrug er den vigtigste sektor i den ugandiske økonomi: Den bidrager med 25 pct. af bruttonationalproduktet og beskæftiger 65 pct. af befolkningen. Samtidigt reducerer landbrugsbaseret vækst fattigdom op til fire gange mere effektivt end andre typer vækst. Danmark har et langvarigt engagement i landbrugssektoren, både hvad angår primærproduktion og forarbejdning.

Derfor vil Danmark bidrage til fattigdomsbekæmpelse og større økonomisk og social robusthed gennem inklusiv og bæredygtig økonomisk udvikling inden for især landbruget. Med udgangspunkt i forpligtelsen i FN's verdensmål om at ingen skal blive efterladt tilbage vil pejlemærkerne være mål 1 om afskaffelse af fattigdom, mål 5 om ligestilling, mål 8 om bæredygtig vækst samt mål 10 om reduktion af ulighed

Den danske indsats vil især fokusere på at fremme en sammenhængende udvikling af udvalgte værdikæder inden for landbruget, så forarbejdning af afgrøder i højere grad sker i Uganda, for på den måde at skabe arbejdspladser og øge eksportindtægterne. Konkret vil Danmark støtte småbønder, herunder de mange unge, til at forbedre deres produktivitet og indtjening, arbejde for at forbedre adgangen til lån for små og mellemstore forarbejdningsvirksomheder samt styrke sammenhængen mellem de forskellige led i værdikæderne. På baggrund af hidtidige erfaringer vil klima og miljø, ligestilling og menneskerettigheder også fremover blive prioriteret, med afsæt i FN's Retningslinjer for menneskerettigheder og erhvervsliv. For at styrke de rammebetingelser, der udgør det sidste led i værdikæderne, vil Danmark også fortsat støtte regional økonomisk integration og dermed eksportmulighederne, som nærmere beskrevet under den tredje strategiske målsætning.

Danmark vil udbygge sin to årtier lange indsats i Norduganda for fattigdomsbekæmpelse og inklusiv og bæredygtig vækst med udgangspunkt i landbrugssektoren. Konkret vil Danmark bidrage til øget produktivitet og forbedret

Danmark vil bidrage til fattigdomsbekæmpelse og større økonomisk og social robusthed gennem inklusiv og bæredygtig økonomisk udvikling inden for især landbruget.

Danske virksomheder kan i samarbejde med lokale partnere spille en vigtig rolle i forhold til at skabe vækst og beskæftigelse i Uganda.

markedsadgang gennem træning i klimasmarte landbrugsmetoder, komplementeret af undervisning i seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder samt økonomi. Med finansiering fra Klimapuljen vil Danmark desuden støtte tilpasning til klimaforandringer og miljømæssig bæredygtighed gennem bedre forvaltning af vandressourcer. Målgruppen vil ud over lokale småbønder i større omfang end tidligere også være flygtninge. Dette vil ikke kun bidrage til fattigdomsbekæmpelse, men vil også understøtte den tredje strategiske målsætning ved at bidrage til at mindske det pres, som det store antal flygtninge lægger på Uganda. Indsatserne vil søge at gøre unge mere interesserede i landbrug som en forretningsmulighed.

Danske virksomheder kan i samarbejde med lokale partnere spille en vigtig rolle i forhold til at skabe vækst og beskæftigelse i Uganda, hvilket er en forudsætning for fattigdomsbekæmpelse. Det kan skabe øget indtjening og nye forretningsmuligheder for virksomhederne. Den ugandiske regering fokuserer i stigende grad på grøn og bæredygtig vækst – et område hvor danske virksomheder står stærkt. Der forventes især at være muligheder inden for landbrug, vandforsyning og -forvaltning, spildevand, transport og logistik samt den fremvoksende oliesektor. Der er dog også væsentlige barrierer i Uganda, særligt i relation til den udbredte korrupsion, jordrettigheder, investorbekyttelse og infrastruktur. Det er målet, at den danske indsats for god regeringsførelse kan bidrage til at mindske nogle af disse udfordringer.

Danmark vil gøre en indsats for at øge interessen blandt danske virksomheder for det ugandiske marked, blandt andet i partnerskab med Nordic Business Association i Uganda og gennem erhvervsfremstød og eksportrådsydelser i samarbejde med andre danske ambassader i Østafrika. Danske virksomheder vil i Uganda også kunne drage fordel af Danidas erhvervsplatform, ikke mindst Danida Business Finance og Danida Market Development Partnerships, samt Eksportkreditfonden og Investeringsfonden for Udviklingslande, herunder Klimainvesteringsfonden og Landbrugsinvesteringsfonden.

3.2. FREMME AF DEMOKRATI, GOD REGERINGSFØRELSE OG MENNESKERETTIGHEDER

Udviklingen i Uganda har de seneste år – særligt i forbindelse med det seneste præsident- og parlamentsvalg – været præget af regeringspartiets øgede politisering af statsadministrationen og økonomien og indsnævring af det politiske rum. Det kan medføre en øget risiko for politisk ustabilitet og kompromittering af de grundlæggende menneskerettigheder.

Derfor vil Danmark bidrage til større politisk robusthed gennem bedre forankring af demokrati, god regeringsførelse og menneskerettigheder. Danmark vil understøtte de kræfter, der arbejder for, at Uganda bliver stadigt mere frit og retfærdigt på grundlag af 25 års dansk indsats på området. Pejlemærkerne vil være FN-verdensmål 16 om fred, retfærdighed og stærke institutioner og mål 5 om ligestilling.

Danmark vil søge indflydelse på de områder, hvor der er størst mulighed for at skabe forandringer og støtte de aktører, der udgør en reel forandringskraft.

Indsætterne vil spænde over støtte til civilsamfundet, støtte til udvalgte ugandiske myndigheder og samarbejde mellem dem og danske myndigheder samt politisk dialog og andre diplomatiske instrumenter.

Civilsamfundet i Uganda spiller en afgørende rolle for udviklingen af et fredeligt og demokratisk samfund, som er baseret på respekt for menneskerettighederne, og hvor også de svageste har en stemme. Med fokus på rettighederne vil Danmark på baggrund af gode erfaringer og i samarbejde med andre udviklingspartnere fortsætte støtten til et stort antal ugandiske civilsamsfundsorganisationer. Der vil være et øget fokus på at inddrage unge som både målgruppe og samarbejdspartnere, og på at støtte unge som ledere. Fremover vil støtten også i højere grad gå til organisationer, der arbejder for øget ligestilling og for inklusion. Dette forventes komplementeret af de mange danske civilsamsfundsorganisationer med tilstedeværelse i Uganda, der arbejder inden for områder som ligestilling, LGBT-rettigheder og aktivt medborgerskab. Disse emner vil desuden indgå i den politiske dialog med de ugandiske myndigheder.

Styrkelsen af statslige institutioner, som fremmer gennemsigtighed og ansvarlighed i den offentlige forvaltning og bekæmper korrupsion, spiller ligeledes en vigtig rolle for udvidelsen af det demokratiske rum samt styrker rammebetingelserne for den private sektor. Danmark vil støtte udvalgte institutioner med henblik på at styrke deres rolle som ansvarshavere. Samarbejde mellem danske og ugandiske myndigheder vil have en central placering, og Danmark har allerede gode erfaring fra det eksisterende samarbejde mellem den danske Rigsadvokat, Ombudsmand og relevante ugandiske myndigheder. Muligheden for at understøtte Ugandas mobilisering af egne ressourcer gennem mere effektive skattesystemer, eksempelvis i forhold til bekæmpelse af ulovlig kapitalflugt, vil blive undersøgt.

Den politiske dialog vil omfatte både dansk og fælles EU-dialog med ugandiske myndigheder om eksempelvis fremme af demokrati, god regeringsførelse, menneskerettigheder og tilbagetagelse af afviste asylansøgere. Dialogen vil tage udgangspunkt i den ugandiske regerings nationale og internationale forpligtelser. Det tætte nordiske samarbejde i Uganda om fælles værdier som ligestilling, adgang til information og pressefrihed skal fortsat udvikles. Strategisk brug af internationale normative instrumenter som *Universal Periodic Review* vil også blive anvendt.

3.3. UNDERSTØTTE UGANDAS STABILISERENDE ROLLE I REGIONEN

Det østlige Afrika er præget af politisk ustabilitet, store flygtningestrømme og radikaliserings. Det er i Danmarks interesse, at regionen bevæger sig i retning af fred og større stabilitet, da det er en forudsætning for, at mennesker ikke drives på flugt, og for at flygtninge kan vende hjem og bidrage til genopbygning og udvikling. Danmark har samtidigt en klar interesse i at international terrorisme ikke får yderligere grobund i Østafrika. Uganda spiller overvejende en konstruktiv rolle i regionen i forhold til terrorbekæmpelse, modtagelse af flygtninge og økonomisk integration.

Civilsamfundet i Uganda spiller en afgørende rolle for udviklingen af et fredeligt og demokratisk samfund, som er baseret på respekt for menneskerettighederne.

Danmark vil arbejde for et fortsat aktivt ugandisk engagement i bekæmpelsen af international terrorisme.

Derfor vil Danmark fortsat støtte Uganda i dets indsats for at fremme fred, stabilitet og økonomisk integration i regionen. Med fred, flygtninge og forsoning som omdrejningspunkt vil pejlemærkerne være FN-verdensmål 16 om fred og retfærdighed samt mål 8 om fremme af bæredygtig vækst. Mål 5 om ligestilling er også relevant, givet kvinder og pigers særlige sårbarhed i humanitære kriser.

Danmark vil arbejde for et fortsat aktivt ugandisk engagement i bekæmpelsen af international terrorisme, ikke mindst i Somalia, hvor Uganda i adskillige år har været den største troppebidragsyder til den Afrikanske Unions indsats i kampen mod Al Shabaab. Danmark vil også arbejde for, at Uganda i højere grad spiller en konstruktiv rolle i andre konflikter i regionen, herunder Sydsudan, samt i spørgsmål af relevans for hele kontinentet. Dette vil især ske gennem politisk dialog bilateralt og gennem EU. Danmark vil fortsat bidrage til træning af ugandiske soldater forud for udsendelse til fredsskabende missioner, med fokus på eksempelvis international humanitær ret og samtænkning af militære og civile indsatser.

Helt centralt for regionen er de store flygtningestrømme. Med næsten en million flygtninge fra især Sydsudan er Uganda det største værtsland for flygtninge i Afrika. Et afgørende element i Ugandas internationalt anerkendte tilgang til modtagelse af flygtninge er, at der stilles mindre jordlodder til rådighed som middel til selvforsørgelse. Sammen med fuld bevægelsesfrihed og ret til at arbejde giver dette grundlag for bæredygtige og varige løsninger, som kommer både lokale og flygtninge til gode. Danmark vil støtte Uganda i at fastholde og videreudvikle landets flygtningepolitik, både gennem indsatsen i Norduganda, som beskrevet under den første strategiske målsætning, og gennem politisk dialog.

Det vil være en klar prioritet at skabe bedre sammenhæng mellem humanitær bistand og langsigtede udviklingsindsatser til gavn for både lokalsamfund og flygtninge, hvoraf størstedelen er kvinder. Det vil ske ved at søge at styrke grundlaget for selvforsørgelse for begge grupper. Målsætningen vil blive fremmet i samarbejde med civilsamfundsorganisationer, den private sektor, de ugandiske myndigheder og multilaterale institutioner, med afsæt i New York-erklæringen om flygtninge og migranter.

Fortsat stabilitet og udvikling i det nordlige Uganda er både et mål i sig selv og en forudsætning for, at Uganda fortsat kan håndtere store flygtningestrømme. Det kræver mere end fraværet af borgerkrig - det kræver en inklusiv og retfærdig dialog- og forsoningsproces, hvad der stadig er et stort behov for. Danmark har gennem ugandiske, danske og internationale partnerskaber støttet forsoningsprocessen i Norduganda i det seneste årti, og dette engagement vil fortsætte.

Danmark vil også arbejde for langsigtet stabilitet i Østafrika ved at støtte fortsat regional økonomisk integration, på grundlag af hidtidige gode erfaringer. Indsatsen vil komplementere Ugandas egen aktive indsats for fortsat integration i Det Østafrikanske Fællesskab (EAC), som er nået langt med etableringen af et indre marked.

4. RISIKOSTYRING, RESULTATER OG MONITORERING

Indfrielse af visionen og de strategiske målsætninger for det danske engagement i Uganda i perioden 2018-2022 er afhængig af den politiske, økonomiske og sociale udvikling. Derfor er der i boks 2 opstillet tre forskellige scenarier, som beskriver mulige, overordnede spor for udviklingen i Uganda i perioden.

BOKS 2: TRE SCENARIER FOR UGANDAS UDVIKLING I PERIODEN 2018-2022

Det optimistiske scenarie: Ugandas politiske stabilitet og økonomiske fremgang konsolideres, og målet om mellemindkomststatus indfries. Der tages konkrete skridt fra regeringspartiets side til for alvor at respektere magtens tredeling. Det politiske rum udvides, således at oppositionen og civilsamfundet kan operere uden særlige restriktioner. Den økonomiske vækst bliver mere inklusiv, så ungdomsarbejdsløsheden reduceres. Uganda øger den regionale stabilitet, bl.a. gennem konsolidering af varige løsninger for flygtninge.

Det pessimistiske scenarie: Uganda oplever øget politisk ustabilitet, og opnår kun moderat økonomisk vækst. Regeringspartiet strammer grebet om magten og økonomien yderligere, eksempelvis gennem en ophævelse af aldersgrænsen for præsidentkandidater i forbindelse med forfatningsændringer, og underminerer uafhængigheden af en række fundamentale, demokratiske institutioner. Den økonomiske ulighed i samfundet vokser hastigt og ungdomsarbejdsløsheden når nye højder, hvad der forstærker ustabiliteten og fører til social uro. Lokale politiske og etniske konflikter eskaleres og søges løst med overdreven magtanvendelse. Accelererende flygtningsstrømme medfører en mere restriktiv ugandisk flygtningspolitik og Uganda spiller ikke længere en stabiliserende regional rolle.

Status quo-scenariet: Regeringspartiet fastholder den politiske og økonomiske magt, men giver rum til visse reformer. Befolkningen oplever en begrænset fremgang i levevilkår, men gennemførelsen af reformer er ikke effektiv nok til for alvor at transformere økonomien, og Uganda vedbliver at være et lavindkomstland. Oppositionen forbliver fragmenteret og regimet bliver endnu engang ikke for alvor udfordret ved præsident- og parlamentsvalget i 2021. Uganda spiller fortsat en overvejende konstruktiv rolle i regionen.

Det vurderes, at det sidstnævnte status quo-scenarie er det mest sandsynlige. Gennemførelse af de beskrevne indsatser i denne landepolitik er baseret på dette scenarie, men med det overordnede mål at hjælpe Uganda i retning af det optimistiske scenarie og at bidrage til at undgå det pessimistiske scenarie.

Det overordnede mål er at hjælpe Uganda i retning af det optimistiske scenarie og at bidrage til at undgå det pessimistiske scenarie

Danmarks engagement vil blive tilpasset i lyset af konkrete omstændigheder, såfremt udviklingen tilsiger det.

Den løbende monitorering, evaluering og læring i forbindelse med Danmarks engagement i Uganda vil være forankret ved den danske ambassade i Kampala, som jævnligt vil rapportere om udviklingen i Uganda, væsentlige risici og foreløbige resultater. Såfremt udviklingen bevæger sig i retning af det pessimistiske scenarie, vil den politiske dialog blive intensiveret, støtten til udvalgte regeringsinstitutioner vil blive genovervejet og den fortsatte relevans af øvrige indsatser vil blive nøje vurderet. I alle tilfælde vil Danmarks engagement blive tilpasset i lyset af konkrete omstændigheder, såfremt udviklingen tilsiger det.

I forberedelsen af den bilaterale udviklingsindsats i Uganda i 2018-2022 vil der som en del af et samlet landeprogram blive udarbejdet konkrete beskrivelser af de udviklingsmålsætninger, der søges realiseret, med klare rammer for måling af resultater.

5.2. ANNEKS 2: NØGLETAL FOR UGANDA

Centrale økonomiske data	Værdi	Kilde
Areal (2014)	241.600 km ²	WB WDR
Befolkning (2014)	37,8 mio.	WB WDR
Bruttonationalprodukt, BNP (2014)	27 mia. USD	WB WDR
Andel af befolkningen under 30 år (2014)	78 pct.	UBOS
Årlig økonomisk BNP-vækst (2014)	4,8 pct.	WB WDR
Bruttonationalindkomst BNI pr. indbygger (2014)	670 USD	WB WDR
Vækst i BNI pr. indbygger (2014)	0,5 pct.	WB WDR
“Ease of doing business”-index, subsaharisk Afrika, 1-47 (2015)	12	WB EDBI
Værdiskabelse (pct. af BNP) (2014)		
Landbrug	25,3 pct.	WB WDR
Industri	20,0 pct.	WB WDR
Fremstillingsvirksomhed	8,3 pct.	WB WDR
Servicesektoren	54,8 pct.	WB WDR
Offentlige udgifter, pct. af BNP (2014)	Ikke opgjort	WB WDR
Skatteindbetalinger, pct. af BNP (2013)	11 pct.	WB WDR
Officiel udviklingsbistand, netto pr. indbygger (2014)	43,2 USD	WB WDR
Officiel udviklingsbistand, netto pct. af BNI (2014)	6,2 pct.	WB WDR
Betalingsbalance, pct. af BNP (2014)	-9,9 pct.	WB WDR
Central government gæld, pct. af BNP (2013)	33,3 pct.	WB WDR
Inflation (2014)	4,3 pct.	WB WDR

Centrale sociale data	Værdi	Kilde
Årlig befolkningstilvækst (2014)	3,3 pct.	WB WDR
Gennemsnitlig forventet levealder (2014)	58,5 år	WB WDR
Børnedødelighed, første leveår pr. 1000 fødsler (2014)	39,1 børn	WB WDR
Befolkningsandel med forbedret forsyning med vand (2014)	78,9 pct.	WB WDR
15-49 årige der er HIV-positive (2014)	7,3 pct.	WB WDR
Læsekyndighed, +15-årige (2014)	73,2 pct.	HDR
Grundskole, pct. børn i den skolepligtige alder, der går i skole (2013)	93,7 pct.	WB WDR
Færdiggørelse af grundskoleuddannelse (2013)	55,6 pct.	WB WDR
Andel af befolkningen der lever for under \$ 1,90 om dagen (2013)	34,6 pct.	WB
Ulighed målt i gini-koefficient (2014)	44,6	HDR
De fattigste 20 pct. af befolkningen, andel af BNI (2012)	6,1 pct.	WB WDR
De rigeste 20 pct. af befolkningen, andel af BNI (2012)	49,4 pct.	WB WDR
Sundhed, pct. af offentlige udgifter (2014)	1,8 pct.	WB WDR
Sociale sektorer, pct. af offentlige udgifter	Ikke opgjort	WB WDR
Militærudgifter, pct. af BNP (2015)	1,3 pct.	WB WDR

Centrale miljødata	Værdi	Kilde
Årlig afskovning (2010-2015)	3,1 pct.	WB WDR
Adgang til forbedrede sanitære faciliteter (2015)	19 pct.	WB WDR
CO2-udslip (2011)	3,8 mio. tons	WB WDR

Centrale menneskerettighedsdata	Værdi	Kilde
Politiske rettigheder, 0-40 point (2016)	11 point	Freedom House
Civile rettigheder, 0-40 point (2016)	25 point	Freedom House

WB WDR: World Bank World Development Report 2016

UBOS: Uganda Bureau of Statistics

WB EDBI: World Bank Ease of Doing Business Index 2016

UN HDR: United Nations Human Development Report 2015

5.3. ANNEKS 3: DANMARKS HITTIDIGE UDVIKLINGSSAMARBEJDE MED UGANDA

Danmark har haft et udviklingssamarbejde med Uganda i næsten tre årtier og har gennem årene ydet støtte inden for områder som uddannelse, sundhed, veje, vand og sanitet, landbrug og god regeringsførelse. Ligeledes har man fra dansk side haft et særligt fokus på det nordlige Uganda både under og særligt efter borgerkrigens afslutning i 2006. I årenes løb og som følge af globale beslutninger om at sikre bedre koordination og arbejdsdeling mellem udviklingspartnerne, har Danmark gradvist fokuseret sin indsats på færre sektorer. Nedenstående giver et kort overblik over de væsentligste indsatsområder for det danske udviklingssamarbejde med Uganda.

Demokrati, menneskerettigheder og god regeringsførelse

Danmark har støttet aspekter af demokrati, menneskerettigheder og god regeringsførelse i Uganda i mere end to årtier. Det nuværende program for god regeringsførelse (2011-2017) bygger således på resultater og erfaringer fra forrige programmer, der har haft fokus på henholdsvis demokrati, fred og forsoning, styrkelse af retssektoeren samt offentlige reformer og anti-korruption. I det nuværende sektorprogram er fokus og sammenhængskraft i den danske støtte til god regeringsførelse styrket gennem støtte til centrale demokratiske institutioner og civilsamfundet. Konkret gives støtten på i alt DKK 320 millioner til 1) Democratic Governance Facility, som er en fælles donorfacilitet, der med bidrag fra otte udviklingspartnere primært støtter civilsamfundsorganisationer, således at de kan bidrage til konsolidering af demokrati og respekt for menneskerettigheder; 2) retssektoeren, med henblik på at øge fattiges adgang til retfærdige retsprocesser; samt 3) styrket ansvarlighed og forvaltning af serviceydelser på lokalt niveau. Gennem den danske støtte til god regeringsførelse har man over årene i væsentlig grad bidraget til opbygningen af et relativt uafhængigt domstolssystem. Der er også sket en væsentlig nedbringelse af domstolenes sagsbehandlingstid. Herudover har den danske støtte medvirket til at den ugandiske menneskerettighedskommission for få år siden udnævntes til den bedste i Afrika.

Vækst og beskæftigelse

Landbrug udgør den vigtigste del af den ugandiske økonomi. Sektoren bidrager med 23 procent til Ugandas BNP og beskæftiger omkring 80 procent af befolkningen. Danmark har i årtier været involveret i udviklingen af landbrugssektoren, ikke mindst med fokus på småbønders primærproduktion og forbedret fødevarer sikkerhed. Den aktuelle anden fase af Uganda Growth Programme (U-Growth II, 2014-2018) er designet på baggrund af erfaringerne fra tidligere indsatser og tilpasset aktuelle danske og ugandiske politikker og strategier. Programmet fokuserer fortsat på landbrugssektoren og nu særligt dens private virksomheder som de primære kræfter bag bæredygtig og inklusiv vækst i Uganda. I forlængelse heraf understøtter programmet fattigdomsbekæmpelse gennem øget produktivitet, beskæftigelse og indkomst i sektoren. Programets tre gensidigt understøttende komponenter er: a) accelereret strukturudvikling i landbrugssektoren gennem stimulering af forarbejdningsvirksomheder, b) øget inklusion af det skrøbelige, men potentielt meget produktive nordlige Uganda (se også nedenfor) i den formelle økonomi og c) fremme af et gunstigt miljø for det private erhvervsliv, herunder særligt landmænd, produ-

center, forretning og handel inden for landbrugssektoren. Resultatet har bl.a. været, at over 700.000 småbønder er blevet nået igennem aktiviteterne under U-Growth II, enten via indkomstforbedringer eller via adgang til lån og kreditter. Sammenholdt med det gennemsnitlige antal familiemedlemmer i en landbrugshusstand når U-Growth II ud til over 3,5 millioner fattige i Uganda.

Norduganda

Danmark har haft et specifikt fokus på det nordlige Uganda siden 1998 med henblik på at bidrage både til håndteringen af de til tider store flygtningestrømme fra nabolandene, de internt fordrevne samt til forsoning og genopbygning efter borgerkrigen. Danmark støttede først den ugandiske regerings strategi for selvforsørgelse blandt flygtninge og siden da også indsatser, der i højere grad søgte varige løsninger med inklusion af de lokale værtssamfund. Senere støttede Danmark den ugandiske regerings program for fred, genopbygning og udvikling i Norduganda, mens Danmark siden da har fokuseret støtten mere direkte på distrikter og landbrugsforeninger i regionen. Den aktuelle indsats fokuserer på øget inklusion af Norduganda gennem øget produktivitet og markedsadgang for småbønder. Danmark har gennem forskellige ugandiske, danske og internationale partnerskaber aktivt støttet forsoningsprocessen i Norduganda i det seneste årti. Både indsatser fokuseret på inklusiv økonomisk vækst og forsoning forventes at fortsætte.

Vand, sanitet og klimaforandringer

Danmark har været blandt de væsentligste udviklingspartnere for Uganda i vand- og sanitetssektoren siden begyndelsen af 1990'erne. Det danske fokus har især været på at bistå med decentralisering, drikkevand i landområderne, bedre forvaltning af vandressourcer, samt bedre vedligeholdelse gennem inddragelse af lokalbefolkningen og oprettelse af regionale, tekniske støtteenheder. Danmark støttede oprettelsen af en klimaenhed i det ugandiske Vand- og Miljøministerium, som siden har været grundlaget for Ugandas deltagelse i internationale klimaforhandlinger og gennemførelse af klimaaftaler. For indværende støttes Ugandas vand- og sanitetssektor med DKK 450 millioner for perioden 2013-2018 gennem et fælles regerings- og donorprogram. Størstedelen af midlerne udbetales som sektorbudgetstøtte og finansierer alle Ugandas distrikters arbejde med at forbedre adgangen til rent drikkevand i landområderne. Desuden støttes en fælles donorfond under Vand- og Miljøministeriet med fokus på kapacitetsudvikling, større vandprojekter i landområderne, integreret vandresourceforvaltning samt klimaforandringer. Endelig finansierer Danmark tekniske rådgivere, studier og evalueringer. Der er opnået væsentlige fremskridt – f.eks. er andelen af ugandere i landområderne, som har adgang til en forbedret vandkilde, øget fra ca. én tredjedel i 1997 til omkring to tredjedele i dag. Flere studier har fremhævet budgetstøtte til vand- og sanitetssektoren i Uganda som en succes, der gennem årene har bidraget til forbedret kapacitet, kvalitet og bæredygtighed. Men sektoren står fortsat over for afgørende udfordringer, primært på grund af kombinationen af høj befolkningstilvækst og stagnerende offentlige budgetter til sektoren, især landområderne. Mens klimainsatser og miljømæssig bæredygtighed vil blive integreret i det kommende landeprogram, forventes yderligere støtte til vand- og sanitetssektoren som helhed ikke prioriteret.

Sundhed og hiv/aids

Danmark var fra 1980'erne en vigtig bidragsyder til sundhedssektoren i Uganda. I 1999 resulterede samarbejdet i en national sundhedspolitik med efterfølgende støtte til et sundhedssektorprogram (2000-2010). Et hiv/aids-program blev tillige iværksat i 2007. Dette program bidrog bl.a. til etableringen af Ugandas Aids-kommission samt etableringen af en fælles donorfond til støtte for civilsamfundsorganisationers arbejde med at forebygge spredningen af hiv. Danmark valgte i 2010 som et led i en prioriterings- og donorkoordineringsproces at udfase støtten til sundhedssektoren, men støttede hiv/aids-indsatser specifikt frem til udgangen af 2015. Støtten bidrog til, at Uganda frem til 2013 kom på rette vej i forhold til at nå MDG-målet om at reducere hiv/aids-prævalensen: Fra 1992 til 2013 faldt prævalensen fra 18 pct. til 6,5 pct. I de seneste år har det imidlertid vist sig at være en udfordring at fastholde den positive udvikling, og i 2013 var prævalensen steget til 7,3 pct. Uganda tegner sig i dag for 7 pct. af verdens samlede stigning af tilfælde af hiv – den tredje største i noget land.

Vejsektoren

Danmark har støttet vejsektoren i Uganda fra 1999 til 2016 i tæt samarbejde med den ugandiske regering og andre udviklingspartnere. Vejtransport er den dominerende form for transport i Uganda og står for 95 pct. af al gods- og persontransport. Danmarks fokus har været på de mindre veje og på at bistå med at forbedre adgangen til markeder og serviceydelser for befolkningen i landområderne. Metodisk har omdrejningspunktet især været kapacitetsopbygning samt billige og arbejdskraftsintensive teknikker. Den seneste fase af den danske støtte resulterede bl.a. i renoveringen af 709 km distriktsveje og træning af 1.000 teknikere på lokalt niveau i planlægning af infrastrukturforbedringer. Den danske støtte har haft et stærkt fokus på ligestilling, arbejdsforhold og miljø. Danmark har stoppet støtten til sektoren gennem et selvstændigt program grundet øget fokusering på et mindre antal sektorer, men støtter fortsat udbygningen af lokale veje i det nordlige Uganda gennem vækstprogrammet.

Privatsektorprogrammer

Danmark har gennem Danidas erhvervsplatform støttet partnerskaber mellem danske og ugandiske virksomheder gennem adskillige år. Fra 2006 til 2016 støttedes sådanne partnerskaber gennem først Business-to-Business-programmet (B2B) og siden Danida Business Partnerships (DBP). Resultaterne var blandede – varige og produktive partnerskaber opstod, men det viste sig vanskeligt at dokumentere substantiel jobskabelse. Med lanceringen af Danida Market Development Partnerships (DMDP) i 2016 er der sat fokus på partnerskaber mellem civilsamfundsorganisationer og det private erhvervsliv. DMDP er forankret i Udenrigsministeriet i København, men gennemføres i tæt samarbejde med ambassaderne.

Kultur

Danmark har gennem de seneste årtier støttet Ugandas kulturelle identitet og mangfoldighed. Senest har der været afsat 7,4 mio. kr. for perioden 2014-2016 til kultursamarbejde. Støtten bidrog bl.a. til at styrke unge uganderes engagement i innovativ kunst, som en måde til at opnå social sameksistens og økonomisk fremskridt. Der forudses ikke yderligere støtte til kultur.

DANMARK – UGANDA LANDEPOLITIKPAPIR 2018-2022

MAJ 2017

UDENRIGSMINISTERIET

Asiatisk Plads 2
1448 København K

Tlf: 33 92 00 00
Fax: 32 54 05 33
um@um.dk
www.um.dk

Design: Datagraf Communications
Foto, forside: Democratic Governance Facility

Publikationen kan downloades via: www.danida-publikationer.dk
Teksten kan citeres frit.

ISBN: 978-87-63616-29-5

www.um.dk/da/danida